

PRIRUČNIK ZA UČENICE I UČENIKE

Akcija za 5!

Izdanje 2011.

IMPRESSUM

Priručnik pripremali_e:

Maja Uršić Staraj

Maša Cek

Ema Žufić

Sara Sušanj

Grafičko oblikovanje:

Marko Laća

Maša Cek

Publikacija je izrađena u sklopu projekta „Mladi u Akciji! za zajednicu“.

Projekt se provodi uz financijsku podršku Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Grada Pregrade i Grada Otočca.

Projekt provode Udruga „Delta“, Grad Pregrada i Grad Otočac.

Stajališta izražena u ovoj publikaciji isključiva su odgovornost Udruge „Delta“ i ne odražavaju nužno stajališta Središnjeg državnog ureda za demografiju i mlade, Grada Pregrade i Grada Otočca.

Drage učenice i dragi učenici,

tijekom 2022. godine sudjelovat ćete u „Akciji za 5!“. Time ćete imati priliku da sami_e osmislite projekt u svojem gradu i realizirate ga novcem iz gradskog proračuna. Očekuje vas uzbudljiv i zanimljiv period, prepun kontakata s različitim osobama, tijekom kojeg ćete više naučiti o funkcioniranju lokalne vlasti, ali i o mnogim drugim pitanjima.

Nadamo se da će vaše sudjelovanje u „Akciji za 5!“ povećati aktivan angažman svih nas u zajednici (bila ona mjesna, gradska, općinska, županijska ili čak državna).

Biti aktivan građanin ili građanka nije jednostavno. Da biste bili_e aktivni_e morate znati što želite i kako to ostvariti, a između ostaloga morate znati kako utjecati na donositelje i donositeljice odluka. Kroz projekt ćete naučiti tko su donositelji i donositeljice odluka u vašem gradu i na koji način se odluke donose.

U ovom procesu ćete VI igrati ulogu donositelja i donositeljica odluka i velikim dijelom pridonijeti odabiru projekta koji će u bliskoj budućnosti biti realiziran u vašem gradu!

Tijekom „Akcije za 5!“ radit ćete u grupama s drugim učenicima i učenicama. Svaka grupa osmislić će po jedan projekt kojeg će predložiti gradu za financiranje. Samo jedan projekt bit će uistinu i realiziran.

Ovaj priručnik će vam služiti kao vodič – u njemu ćete naći sve potrebne informacije o temi, kao i tome što u kojem trenutku trebate raditi. Ako budete imali nedoumica ili pitanja, odnosno zatrebate li pomoć, ne zaboravite da su tu i koordinatori i koordinatorice vaših grupa, kao i voditeljice Akcije za 5! iz Udruge „Delta“.

Želimo vam uspješan rad!

PROSTORI ZA MLADE

Pri kreiranju **javnog urbanog prostora**, stručnjaci i stručnjakinje najčešće promišljaju prostor za mlade u okvirima dječjih igrališta, šarenih ljuljački i ostalih sprava za djecu ili eventualno mjesta za sjedenje za njihove roditelje ili osobe u pratnji. Rijetko koji grad ima kreiran javni prostor isključivo za mlade. S druge strane, nemaju svi gradovi u Hrvatskoj **klubove ili centre za mlade** gdje mladi mogu provoditi svoje slobodno vrijeme, pisati zadaću, uključivati se u smislene aktivnosti i kreirati svoj sadržaj – prikazati likovne radove ili voditi radionicu na neku temu. U današnje vrijeme kada svi imamo svijet na dlanu, vrijedi uzeti u obzir i **virtualne prostore za mlade**, društvene mreže na kojima provodimo vrijeme, portale, *podcaste* ili drugi sadržaj koji pratimo, *lajkamo, shareamo,...*

Međutim, kada govorimo o prostorima za mlade, **postoji značajna razlika između mjesta i prostora**. Iako se i jedan i drugi termin često koriste, mjesto (eng. *place*) je fizička lokacija u gradu, dok prostor (eng. *space*) kreiraju ljudi koji su s njim u nekom obliku interakcije¹. Mladi trebaju imati mogućnost aktivno sudjelovati u kreiranju tzv. *youth-friendly* prostora.

Prostori za mlade nadilaze fizička mjesta. Prostori za mlade omogućavaju interakciju i druženje svih ljudi koji u njemu sudjeluju. To su prostori otvorenog i ugodnog okruženja, prostori gdje se svi osjećaju dobro, prihvaćeno, poštovano i cijenjeno. U takvom prostoru, mladi se mogu slobodno izraziti, biti svoji – iskreno i autentično².

¹ Griffin, 2008.

² Boostrom, 1998.

Što kažu drugi mladi?

Kada su istraživači Dan i Ondrej (2018) pitali mlade s kojim izazovima se susreću, rekli su im da im treba pristup fizičkim prostorima u njihovim lokalnim zajednicama koje će potaknuti njihov osobni, kulturni i politički razvoj, gdje mogu upoznati druge mlade, opustiti se, učiti, istraživati, organizirati se i (p)ostati aktivni građani i građanke. Neki mladi su istraživačima rekli da takvih mjesta ipak ima dovoljno, dok su drugi rekli da takvih prostora uopće nema, pogotovo u ruralnim sredinama, izvan samih središta gradova. Također, neki od njih istaknuli su kako takvi prostori možda i postoje, ali bi se trebali pametnije i učinkovitije koristiti³.

Kakvi bi to prostori trebali biti?

Mladi kažu da bi prostori za mlade trebali biti inkluzivni, sigurni i pristupačni svima. Trebali bi biti moderni i prikladno povezani s ostalim sadržajima u lokalnoj zajednici. Najvažnije, prostore za mlade, trebali bi voditi sami mladi. To mogu biti klubovi i centri za mlade, hosteli za mlade, ali i gradske knjižnice, turističke atrakcije, vanjski javni prostori, igrališta, parkovi i trgovi, ali i virtualni prostori.

Prostori za mlade trebali bi omogućiti susret mladih različitih pozadina, osobnih priča i različitih iskustava i to u dinamičnom, vibrantnom okruženju. U takvom prostoru mladi se onda mogu družiti, uključiti se u različite obrazovne programe, kulturne događaje, razvijati i organizirati svoje vlastite inicijative i neformalno se obrazovati, sukladno svojim interesima i potrebama.

Prostori za mlade trebaju pružati mladima kvalitetne informacije i podršku kako bi smisleno sudjelovali u donošenju odluka koje se tiču njih samih. U takvom prostoru, mladi mogu komunicirati i s donositeljima i donositeljicama odluka u strukturiranom dijalogu.

Dakle...

Kada bi trebali definirati i opisati prostore za mlade, mi bismo rekle da su to:

javna mjesta (fizička ili virtualna) gdje mladi, uz podršku, vode različite aktivnosti prema svojim interesima i potrebama. To su mjesta koja su autonomna, otvorena i sigurna za sve, pristupačna svima i koja nude podršku za razvoj vještina i prilika za sudjelovanje. Isto tako, to su i virtualna mjesta koja su dostupna svima i koja nude kvalitetne informacije, usluge i prilike za sudjelovanje mladih u svim sferama zajednice i društva.

A vi? Kako bi opisali ili opisale prostore za mlade?

³ Moxon and Barta, 2018.

Akcija za

„Akcija za 5!“ vam pruža mogućnost da razvijete nova znanja i vještine potrebne za aktivno sudjelovanje u procesima donošenja odluka na lokalnoj razini.

U skladu s temom „**Prostori za mlade**“ osmislit ćete i napisati projektne prijedloge.

Ono o čemu treba voditi računa je da projektni prijedlozi zadovoljavaju sljedeće:

- da su provedivi na lokalnoj razini;
- da su kreativni;
- da služe javnom interesu;
- te da su ostvarivi u kratkome roku (najviše mjesec dana).

KORACI ZA REALIZACIJU IDEJE – PRIJEDLOGA PROJEKTA

Koordinator ili koordinatorica vaše grupe cijelo će vam vrijeme biti na raspolaganju i pomoći će vam kako god može. No, imajte na umu da ste ipak vi ti koji morate napraviti sav posao!

- 1. BRAINSTORMING (OLUJA IDEJA)**
- 2. PISANJE PROJEKTOG PRIJEDLOGA**
- 3. IZBOR PREDSTAVNIKA_CE VIJEĆA UČENIKA I GLASANJE**

BRAINSTORMING (OLUJA IDEJA)

Unutar grupe ćete raspraviti o temi, o tome što biste htjeli napraviti za druge mlade u vašoj okolini. Smisao *brainstorminga* (oluje ideja) je da osmislite što je više moguće zanimljivih ideja. Nakon toga ćete jednu ili dvije ideje detaljnije analizirati i odabrati koju ćete predstaviti u projektnom prijedlogu.

Prijedlozi mogu ići u smjeru osmišljavanja projekta koji uključuje:

1. KAMPANJU - aktivnosti informiranja mladih ili zagovaranja prema donositeljima_cama odluka;
2. EDUKACIJU - aktivnosti edukacije za mlade u nekom području važnom za temu;
3. AKCIJU – aktivnosti koje uključuju volontersku akciju i/ili izravnu intervenciju u prostoru.

Jedan od mogućih načina kako da to učinite je sljedeći:

- svaki_a član_ica grupe napiše nekoliko ideja na papir
- posložite i grupirajte ideje (ako je moguće)
- izaberite dvije najbolje ideje i zapišite ih.

Najbolje ideje u našoj grupi su:

1. _____
2. _____

Svi su prijedlozi dobrodošli i nemojte previše u ovome trenutku razmišljati o tome koliko su realno izvedivi. No, imajte na umu da se ideje tiču vašeg grada i ljudi koji tamo žive.

PISANJE PROJEKTOG PRIJEDLOGA

Pisanje projektnog prijedloga uključuje sljedeće korake i elemente:

- **Odabir ideje koju ćete razraditi**

Morate izabrati favorita među idejama vaše grupe. Razmišljajte o tome koliko je realno moguće da se prijedlog stvarno provede u djelo.

- **Razrada projektne ideje u projektni prijedlog**

Definirajte okvirni sadržaj prijedloga (odgovarate na pitanja što, zašto, kako i kad želimo napraviti) i okvirni proračun (s kojim sredstvima). Konzultirajte se sa stručnjacima_kinjama ako je potrebno (telefon!) i podijelite zadatke u grupi ako smatrate da ćete biti brži i efikasniji. Možete kontaktirati i druge gradske institucije, udruge, poduzeća, odnosno bilo koga za koga smatrate da vam može dati korisnu informaciju, savjet ili pomoć.

- **Kontaktiranje osoba koje bi vam mogle pomoći tijekom razrade projektnog prijedloga**

Tijekom razrade projektne ideje možda ćete kontaktirati i predstavnike_ce gradskih odjela. Inače, vi kao građani_ke sve te ljude uvijek možete kontaktirati telefonom.

Također, za izvođenje nekih od ideja, možda ćete trebati kontaktirati određena poduzeća ili institucije kako biste saznali jesu li one izvedive ili ne i možete li računati na njihovu pomoć i podršku pri izvedbi. Prilikom razgovora trebate se naravno predstaviti, a određene stvari morate zapisati: ime osobe koja je zvala/razgovarala, ime poduzeća ili institucije, ime i funkciju osobe s kojom ste kontaktirali te što ste dogovorili. Vodite računa o tome da je još dug put do izbora najboljeg projektnog prijedloga jedne grupe i da ne možete biti sigurni da će „pobijediti“ upravo vaša grupa. Stoga ako tražite neku uslugu, donaciju ili ponudu ne zaboravite spomenuti osobi s kojom razgovarate da ćete naknadno potvrditi nabavu ili korištenje iste.

Želiš znati više?

Pogledaj naše videoe!

1. [Što je projekt?](#): Tko su aktivni građani_ke? Što je projektna logika?
2. [Od problema do cilja](#): Što su to problemi i potrebe ciljane skupine? Kako postaviti kvalitetne ciljeve u projektu?
3. [Kako do cilja](#): kako napraviti popis aktivnosti i povezati ih s pripadajućim troškovima

Nacrt projektnog prijedloga

Prije nego što krenete u izradu konačnog prijedloga projekta promislite malo o njegovim dijelovima. Za to služi nacrt prijedloga projekta u kojem možete u grubim crtama skicirati svoj plan te stoga:

- Razmislite i odlučite o nazivu vaše grupe i nazivu vašeg projekta;
- Pokušajte u nekoliko rečenica opisati vaš cilj, odnosno ono što želite učiniti sredstvima osiguranim u proračunu;
- Ukratko objasnite zašto baš to želite učiniti, odnosno zašto mislite da je to potrebno ili dobro;
- Popišite ključne korake ili aktivnosti koje namjeravate provesti;
- Popišite aktivnosti i vezane ključne troškove koje ćete imati u provedbi vašeg projekta.

Sve ovo pomoći će vam u izradi konačnog prijedloga projekta i detaljnog proračuna. Nemojte zaboraviti da ćete po isteku vremena morati predati svoj projektni prijedlog i proračun uz njega. Kopiju vašeg projektnog prijedloga dobit će sve ostale grupe, kao i predsjedavajući_a na sjednici Vijeća.

U slučaju kašnjenja s predajom projektnog prijedloga, oduzet će vam se dogovorena količina bodova i vaše šanse za pobjede se smanjuju!

Projektni prijedlog i detaljan proračun moraju biti gotovi prema rasporedu!!!

PROJEKTNI PRIJEDLOG 1/2

Ime grupe učenika_ica:

Naziv projekta:

Opis problema/potrebe - ukratko objasniti zašto je dobro odnosno potrebno provesti vaš projekt (maksimalno 500 znakova s razmacima):

Cilj projekta - što želite postići vašim projektom (maksimalno 500 znakova s razmacima):

Opis aktivnosti - kako će projekt biti proveden (maksimalno 800 znakova s razmacima):

PROJEKTNI PRIJEDLOG 2/2

PLAN AKTIVNOSTI*

AKTIVNOSTI I ZADACI (Što?)	VRIJEME (Kada?)	ODGOVORAN (Tko?)

PRORAČUN*

OPIS TROŠKA	IZNOS**	DOPRINOS ZAJEDNICE***
UKUPNO:		

Važne napomene:

* Redove dodajte po potrebi.

** „Ukupan iznos” može biti manji ali ne smije biti veći od 5.000,00 kuna!

*** „doprinos zajednice” se odnosi na popuste i donacije u robi i uslugama. Nije dozvoljeno tražiti donacije u novcu!

PRIPREMA ZA RASPRAVU I IZBOR PREDSTAVNIKA ILI PREDSTAVNICE VIJEĆA UČENIKA I UČENICA

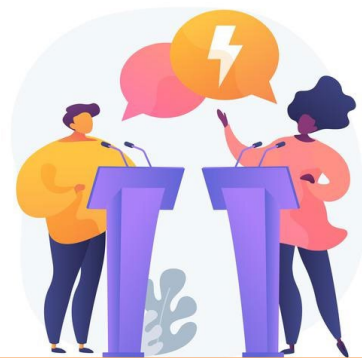
Nakon što predate svoje projektne prijedloge, oni će biti dostupni svim ostalim grupama učenika i učenica. To znači da će i vaša grupa dobiti sve projektne prijedloge drugih grupa. Vaš zadatak će biti da ih sve pregledate i pripremite pitanja za pojašnjenje ili komentare za poboljšanje. Druge grupe će istovremeno pripremati pitanja i na vaš projektni prijedlog, tako oblikujući raspravu.

Pripremanje komentara i pitanja

Prvo, pogledajte projektne prijedloge drugih grupa.

Za svaku drugu grupu možete pripremiti sljedeće:

- dva pitanja za pojašnjenje, ili
- dva prijedloga za poboljšanje, ili
- jedno pitanje i jedan prijedlog za poboljšanje.

VAŽNO! Pitanja služe za pojašnjavanje dijelova projekta koji vam nisu u potpunosti jasni iz projektnih prijedloga. Prijedlozi za poboljšanje služe za podizanje ukupne kvalitete projekta. Budući da se u ovom trenutku ne zna koji će projekt pobijediti, svima je u interesu da daju konstruktivne prijedloge ili ukažu na područja koja se mogu unaprijediti kako bi zajednica imala veće koristi od projekta koji će se u konačnici provesti.

Rasprava

Kroz raspravu, sudionici i sudionice nastoje ostvariti određeni cilj. Cilj koji vi morate pokušati ostvariti je da jedan projektni prijedlog, po mogućnosti vaš, bude u konačnosti realiziran.

Argumentiranje

Argumentirati znači braniti svoju poziciju ili stav te uvjeriti druge u njegovu ispravnost. Dakle, poanta je u tome da „nagovorite“ ili uvjerite druge da se slože s vama. Kada objasnite svoje gledište, odnosno koristite argumente u korist svog mišljenja, drugi će bolje razumjeti kako ste do njega došli te ga tako lakše mogu i prihvatiti. Zbog toga im vaši argumenti moraju biti uvjerljivi i privlačni.

PREDSTAVLJANJE PROJEKTA

Svoje projektne prijedloge predstaviti ćete za govornicom gradske vijećnice u tri do pet minuta.

Predstavljanje vašeg projektnog prijedloga mora sadržavati sljedeće elemente:

- Naziv vašeg projekta;
- Kratak opis problema kojeg ste odlučili riješiti;
- Opis cilja i aktivnosti kojima ga želite postići;
- Ukupan iznos potreban za realizaciju svih aktivnosti, kao i pojašnjenje načina korištenja novca, odnosno stavki proračuna.

ODLUČIVANJE

Do konačne odluke može se doći na različite načine. Jedan od načina je da glasaju svi te da pobjedi projekt za kojeg je glasovala većina. Drugi način, onaj koji ćemo mi primijeniti, jest da će odluku donijeti vaši predstavnici - Vijeće učenika i učenica. Svaka grupa će demokratski odabrati svog vijećnika ili vijećnicu koji će ocjenjivati projekte po unaprijed zadanim kriterijima. Pobjedit će projekt kojem će Vijeće dodijeliti najveću ocjenu.

Odabir predstavnika_ice za „Vijeće učenika i učenica”

„Vijeće učenika i učenica” izglasava najbolji projekt prema unaprijed određenim kategorijama: korisnost projekta za zajednicu, realna mogućnost za provedbu svih aktivnosti, kvaliteta prezentacije i kvaliteta proračuna.

Jedna osoba iz vaše grupe će se nalaziti u ulozi vijećnika ili vijećnice. Njegova ili njena uloga je da ocijeni tuđe projekte prema navedenim kategorijama, ocjenom od 1 do 5. Vijećnici i vijećnice će se posebno sastati s voditeljicama Akcije za 5! da im se pojašne kriteriji, ali svi zajedno komentirate i raspravljate o tuđim projektnim prijedlozima i popisujete pitanja i prijedloge koje ćete iznijeti kroz online raspravu.

A tko pobjeđuje?

Glasovanje će se odvijati na predstavljanju projektnih prijedloga i to nakon rasprave. Na predstavljanju će prisustvovati i predstavnici i predstavnice Grada, vaši koordinatori i koordinatorice i druge stručne osobe koje će pratiti vaša izlaganja. Tada ćete odgovarati na pitanja drugih grupa, postavljati svoja pitanja, a zatim će Vijeće učenika i učenica glasati za najbolji projekt, koji za realizaciju dobiva 5.000,00 kuna.

Članovi i članice Vijeća učenika i učenica će unijeti svoje ocjene u poseban obrazac, a zatim će ih zbrojiti voditeljice Akcije za 5!. Grupa s najvećom srednjom ocjenom pobjeđuje, a u slučaju izjednačenog rezultata, glasovanje se ponavlja.

Kako izgleda obrazac za procjenu projektnih prijedloga?

	Uopće ne	Uglavnom ne	Niti da niti ne	Uglavnom da	U potpunosti da
Projekt odgovara na stvarne potrebe mladih u zajednici i nudi rješenje koje će imati iznimno pozitivan utjecaj na njih.	1	2	3	4	5
Aktivnosti projekta su dobro usklađene s vremenom koje grupa ima na raspolaganju i projekt je moguće provesti u zadanom okviru.	1	2	3	4	5
Proračun je realan, usklađen s aktivnostima i obuhvaća sve što je potrebno da se ovaj projekt provede.	1	2	3	4	5
Prezentacija projekta jasno predstavlja ideju projekta, aktivnosti i proračun.	1	2	3	4	5

Što dalje?

VAŽNO! Provedbi projekta mogu se pridružiti svi zainteresirani, ne samo osobe iz grupe čiji je projekt proglašen najboljim. Suradnja je najsigurniji način postizanja prave, trajne društvene promjene.

Nakon odabira pobjedničkog projekta, kreće njegova realizacija. Kreira se projektni tim koji, uz pomoć mentora ili mentorice, provodi projekt u svojoj zajednici, sa svojom zajednicom. To je prava prilika za uživanje u plodovima svojeg rada!

Želimo vam puno sreće i dobrih ideja!

RASPORED

08:45 h	Dolazak i registracija sudionika i sudionica
09:10 h	Pozdravni govori organizatora i organizatorica, kao i domaćina
09:15 h	Odabir ideje i ispunjavanje projektnog prijedloga
13:30 h	Predaja projektnih prijedloga
13:30 h	Ručak
15:00 h	Priprema za predstavljanje i raspravu
16:15 h	Predstavljanje projekata i rasprava
18:00 h	Odabir i proglašenje najboljeg projekta

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Udruge „Delta”.

